
Z PRACY DORADCZEJ

ANNA PABICH

Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie
Oddział w Poznaniu

INFORMATOR O WYNIKACH BADAŃ NAUKOWYCH PRZEZNACZONYCH DO UPOWSZECHNIANIA - ANALIZA POTRZEB

Przepływ informacji między nauką a praktyką może przebiegać różnymi drogami. Jedną z nich jest opracowany w Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie drugi „Informator o wynikach badań naukowych przeznaczonych do upowszechniania - '94”.

Powstał on w oparciu o informacje dotyczące wyników badań zakończonych w 1993 r. a przeznaczonych do upowszechniania w praktyce rolniczej, nadesłane przez instytuty branżowe, jednostki badawczo-rozwojowe resortu rolnictwa, akademie rolnicze i inne.

Informator ten skierowany był do doradców wszystkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego. W każdym egzemplarzu zamieszczono ankietę z wyszczególnionymi tematami badań z prośbą o wpisanie:

- zapotrzebowania na materiały informacyjno-szkoleniowe z podaniem rodzaju materiału i potrzebnej liczby egzemplarzy,
- potrzeb szkoleniowych dla doradców z danego tematu.

Przeprowadzona analiza potrzeb⁽¹⁾ była próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie: na które, spośród zgłoszonych tematów upowszechnieniowych istnieje w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego największe zapotrzebowanie na:

- instrukcje wdrożeniowe,
- ulotki,

(1) Informator o wynikach badań naukowych przeznaczonych do upowszechniania '94 - analiza potrzeb. CDiEwR Poznań

- materiały szkoleniowe,
- szkolenia kadry ODR?

Tematy do tegorocznego Informatora o wynikach badań przeznaczonych do upowszechniania zgłosiło 26 jednostek, w tym:

- 16 instytutów resortowych,
- 4 centralne ośrodki, laboratoria, zakłady badawcze,
- 6 uczelni rolniczych (Kraków, Lublin, Olsztyn, Poznań, Siedlce, Warszawa)

Ogółem zgromadzono 349 tematów, które zamieszczono w 5 niezależnych wydawnictwach zawierających:

– produkcja roślinna	133 tematy
– produkcja zwierzęca	73 tematy
– ogrodnictwo	72 tematy
– ekonomika rolnictwa i socjologia wsi	49 tematów
– przetwórstwo rolno-spożywcze	22 tematy
ogółem	349 tematów

Liczba nadesłanych tematów z poszczególnych jednostek badawczych jest dość zróżnicowana i wynosi od 1 do 48.

Najwięcej do Informatora nadesłały:

– Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa	48 tematów,
– Instytut Zootechniki	36 tematów,
– Akademia Rolniczo-Techniczna Olsztyn	34 tematy.

W porównaniu z ubiegłorocznym informatorem nastąpił wzrost liczby zamieszczonych tematów ze 144 do 349 oraz podwojenie liczby instytucji nadsyłających.

Na ankietę zamieszczoną w Informatorze dotyczącą zapotrzebowania na materiały informacyjne i szkolenia, odpowiedzi udzieliło 31 ODR.

Analiza materiału ankietowego wskazuje na największe zainteresowanie, spośród proponowanych form upowszechniania - ulotką.

ZAPOTRZEBOWANIE ODR NA MATERIAŁY INFORMACYJNE I SZKOLENIA.

Dział produkcji	instrukcja wdroż.	ulotka	materiał szkoleniowy	szkolenie
	liczba egzemplarzy			liczba osób
prod. roślinna	3470	53813	1598	228
prod. zwierzęca	2610	27356	1527	417
ogrodnictwo	756	7705	1174	287
ekonomika rolnictwa i socjologia wsi	405	6076	832	918
przetwórstwo rolno-spożywcze	370	2059	414	142
ogółem	7611	97009	5545	1992

Specyfika instrukcji wdrożeniowej i materiałów szkoleniowych przeznaczonych raczej tylko dla doradców wpływa na mniejsze zainteresowanie tymi formami.

Zróżnicowanie ilościowe zapotrzebowanie między poszczególnymi działaniami wynika między innymi również z różnej liczby tematów zamieszczonych w poszczególnych działach.

INSTRUKCJA WDROŻENIOWA

Zainteresowanie instrukcjami wdrożeniowymi jest ponad 10-krotnie mniejsze niż ulotkami, co wydaje się rzeczą zrozumiałą, gdyż służą głównie pracy doradcom w odróżnieniu od ulotki przeznaczonej dla szerszego odbiorcy.

Spośród 15 tematów instrukcji wdrożeniowych, o największym zainteresowaniu:

- 11 dotyczy postępu w technologiach produkcji zwierzęcej, a dokładniej problematyki żywieniowej,
- 2 ekonomiki (rachunkowość rolna, metody kalkulacji),
- 2 produkcji roślinnej, a ściślej zielarskiej.

W dalszej kolejności znajdują się zagadnienia nowych odmian i ochrony roślin.

Tematyka postępu w technologiach produkcji zwierzęcej dotyczy:

- produkcji kiszzonek z mieszanek zbożowo-strączkowych (4 tematy)
- wpływu dodatków żywieniowych na wydajność zwierząt, (3 tematy),
- krzyżowania towarowego świń, (2 tematy).

Poza tematami technologicznymi wyróżnić należy tematykę zagadnień ekonomicznych dotyczących:

- metodyki kalkulacji kosztów produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- systemu rachunkowości rolnej zaproponowanego przez IERiGŻ.

ULOTKA

Tematy ulotek o największym zainteresowaniu zaproponowały:

- Instytut Zootechniki - Balice	9 tematów,
- ART Olsztyn	8 tematów,
- Instytut Ziemiaka - Bonin	8 tematów,
- IHAR - Radzików	7 tematów,
- IOR - Poznań	4 tematy
- IUNG - Puławy	4 tematy.

Spośród pierwszych 50 tematów:

- 35 dotyczy produkcji roślinnej,
- 15 dotyczy produkcji zwierzęcej.

Tematy te w zasadzie związane są z technologią produkcji. Trzy z nich:

- minimalizacja kosztów produkcji przez technologię,
- czynniki opłacalności produkcji zwierzęcej,

– zasady zwiększania opłacalności produkcji ziemniaków, opracowane w Instytucie Zootechniki i Instytucie Ziemniaka poruszają zagadnienia ekonomiki.

Często zdarza się, że zagadnienia o największym zainteresowaniu proponowane są przez wiele jednostek w podobnym sformułowaniu. Biorąc pod uwagę 349 tematów, najczęściej powtarzają się zagadnienia:

- łącznego stosowania agrochemikaliów (ART Olsztyn, IOR),
- krzyżowania towarowego (ART Olsztyn, Instytut Zootechniki),
- produkcji ziemniaka i zbóż.

W produkcji roślinnej są to tematy związane z:

- ochroną roślin - 12 tematów zaproponowanych przez: IOR, Instytut Ziemniaka, AR Poznań, ART Olsztyn, dotyczą one:
 - łącznego stosowania agrochemikaliów (5 tematów),
 - aktualizacji programów ochrony roślin
- produkcją zbóż - 11 tematów - IHAR, IUNG, AR Poznań, w tym:
 - jęczmień, mieszanki jęczmienia - 5 tematów
 - pszenica ozima - 3 tematy
- produkcją ziemniaków - 10 tematów - Instytut Ziemniaka, IUNG, ART Olsztyn, AR Kraków, dotyczą one:
 - produkcji integrowanej,
 - wprowadzania nowych odmian,
 - przechowywalnictwa.

W produkcji zwierzęcej tematy o największym zainteresowaniu dotyczą w kolejności:

- krzyżowania towarowego (trzody chlewnej, bydła, owiec) 4 tematy
- żywienia zwierząt - 9 tematów - (dawki pokarmowe, sporządzanie pasz, dodatki pokarmowe),
- opasu młodego bydła - 3 tematy.

Wśród 50 tematów o największym zainteresowaniu ulotką brak tematów z pozostałych działów produkcji: ogrodnictwa, ekonomiki i socjologii wsi oraz przetwórstwa rolno-spożywczego.

MATERIAŁY SZKOLENIOWE

Materiały szkoleniowe z myślą o doradcy jako głównym odbiorcy, znajdują pod względem liczby egzemplarzy podobne zainteresowanie jak instrukcja wdrożenia.

Tylko powyżej 100 zamawianych egzemplarzy zgłoszono na 13 spośród 349 tematów.

Pod względem tematycznym można stwierdzić różnice w porównaniu do ulotki i instrukcji wdrożeniowej. Większe zainteresowanie znajdują tematy dotyczące:

- produkcji owiec (5 tematów)
- technologii produkcji warzywniczej,
- produkcji sadowniczej i kwiaciarskiej,
- przetwórstwa rolno-spożywczego.

Uwagę należy zwrócić na spore zainteresowanie w formie materiałów szkoleniowych tematami ekologicznymi:

- zagospodarowanie odchodów zwierzęcych (IBMER),
- produkcja ziemniaków przy ograniczonym zastosowaniu środków chemicznych (Instytut Ziemniaka).

SZKOLENIA

Spośród proponowanych form upowszechniania nowości, szkolenia mają najmniejsze zainteresowanie. Wynika to być może ze zbyt wąskich propozycji tematycznych, które pojedynczo nie stanowią 2-3 dniowego szkolenia oraz kosztów związanych z delegowaniem pracownika.

Ogółem chęć uczestniczenia w szkoleniach zgłosiło ponad 1990 osób na 5075⁽²⁾ zatrudnionych w ODR doradców.

Spośród 349 tematów upowszechnieniowych tylko na 27 zgłosiło się więcej niż 20 osób.

W tematyce szkoleniowej nie znalazły zainteresowania zagadnienia związane z upowszechnianiem nowych odmian, bo te prawdopodobnie docierają do odbiorcy poprzez ulotki.

Największe zapotrzebowanie dotyczy zagadnień ekonomiki i socjologii wsi. Wśród nich dominują propozycje Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa (8 na 27 tematów) skupiające się wokół:

- szans i zagrożeń w świetle stowarzyszenia z EWG,
- założeń polityki rolnej,
- procesów dostosowawczych do zmieniającej się sytuacji,
- aktywizacji obszarów wiejskich.

Tematyka Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej (3 tematy) dotyczy wyników ekonomicznych i prognoz rynków podstawowych artykułów rolno-spożywczych.

(2) IStan z lutego 1994 r. wg Jednostki Koordynacyjnej.

Wśród tematów szkoleniowych o większym zainteresowaniu znajdują się również propozycje Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa (4 tematy) związane z:

- ochroną roślin,
- pszczelnictwem.

Spośród tematów przetwórstwa rolno-spożywczego dominują zagadnienia:

- przedsiębiorczości - zakładanie małych ubojni i masarni, zaproponowane przez Instytut Maszyn Spożywczych,
- problematyki jakości zbóż Centralnego Laboratorium Technologii Przetwórstwa i Przechowywania Zbóż, oraz Zakładu Badawczego Przemysłu Piekarskiego.

Powyższa analiza nie ma może w pełni charakteru dokumentacyjnego, bowiem zawiera syntezę potrzeb zgłoszonych przez 31 ODR. Można jednak na jej podstawie wnioskować o kierunkach (obszarach) zróżnicowanego zainteresowania ODR współpracą z nauką w zakresie formy i treści proponowanej tematyki upowszechnieniowej. Może być ona również przydatna w planowaniu kierunków i form współpracy nauki i Ośrodków Doradztwa Rolniczego.